

Concrete Acties voor Bestuurders

5 onmiddellijke acties om de
Leie-eilanden te beschermen

Wat bestuurders nu al kunnen doen

Deze fiche begeleidt het burgervoorstel « De Leie-eilanden beschermen ». Ze vertaalt de visie in **5 operationele acties** met tijdschema, kosten, partners en geïdentificeerde financiering.

ACTION 1 — Een grensoverschrijdende ecologische inventaris bestellen (0-6 m.)

Wat:

Een volledig ecologisch diagnostisch onderzoek van de 16 eilanden en oude meanders: fauna-inventarissen (avifauna, ichtyofauna, entomofauna, amfibieën), flora, habitatkarakterisering (Natura 2000-referentiekader) en evaluatie van ecosysteemdiensten.

Waarom:

Er bestaat geen specifieke inventaris van de eilanden. De beschikbare gegevens komen van naburige sites (ZNIEFF Erquinghem-Lys, RNR Marais de Cambrin, Rotersmeers/Natuurpunt Kortrijk). Het Franse INPN is onbereikbaar sinds juli 2025. Zonder diagnose kan geen enkele beschermingsmaatregel juridisch worden onderbouwd.

Wie:

CEN Nord-Pas-de-Calais (FR-zijde) + Natuurpunt Studie of INBO (BE-zijde). Universiteiten van Lille en Gent als wetenschappelijke partners.

Financiering:

Agence de l'Eau Artois-Picardie (programma wetlands); Vlaamse Overheid (Blue Deal); eigen middelen Eurometropool.

Geschatte kost:

30.000 – 80.000 € (vergelijkbaar met ZNIEFF-inventarissen Leie-bekken, CEN 59/62, 2005).

ACTION 2 — Een moratorium instellen op elke inrichting (onmiddellijk)

Wat:

Een besluit van de Eurometropool aan de aangrenzende gemeenten (FR en BE) vragen om elk inrichtings-, bouw- of gemotoriseerd activiteitenproject op de eilanden op te schorten, in afwachting van de resultaten van de ecologische inventaris.

Waarom:

De raadpleging toont aan dat tegenstrijdige projecten opduiken (mountainbike, fietspaden, recreatie). Zonder moratorium kunnen onomkeerbare ingrepen worden gestart vóór de ecologische waarde bekend is.

Juridische basis:

Voorzorgsbeginsel (art. L110-1 Code de l'environnement FR; voorzorgsbeginsel BE). Compatibel met de « Vermijden, Beperken, Compenseren »-volgorde van het SDAGE.

ACTION 3 — Een Interreg- of LIFE-kandidatuur indienen (6-12 maanden)**Wat:**

Een dossier Interreg VI France-Wallonie-Vlaanderen of LIFE (subprogramma Natuur en Biodiversiteit) samenstellen om te financieren: de grensoverschrijdende inventaris, een beheersplan in vrije evolutie, wetenschappelijke monitoring over 5 jaar, lichte inrichtingen op de jaagpaden (tweetalige panelen FR/NL, observatieposten).

Waarom:

De Eurometropool is de ideale instelling voor een grensoverschrijdend project. De EU-Verordening 2024/1991 schept een herstellplicht die toegang geeft tot specifieke financiering. Rendement: 1 € → 8 € (Europese Commissie).

Partners:

CEN Nord-Pas-de-Calais, Natuurpunt, INBO, Universiteiten van Lille en Gent, Agence de l'Eau Artois-Picardie, VMM (Vlaamse Milieumaatschappij).

ACTION 4 — Een formeel advies vragen aan CEN en Natuurpunt (0-3 maanden)**Wat:**

Officieel aan het CEN Nord-Pas-de-Calais en Natuurpunt een advies vragen over de potentiële ecologische waarde van de eilanden en de aanbevolen beheersmaatregelen.

Waarom:

Deze organisaties zijn de erkende wetenschappelijke referenten (DREAL voor het CEN, Agentschap Natuur en Bos voor Natuurpunt). Hun advies geeft institutioneel gewicht aan de aanpak en bereidt een eventuele classificatie voor.

ACTION 5 — De eilanden integreren in ruimtelijke plannen (12-24 maanden)**Wat:**

Bij de herziening van PLU's (Franse gemeenten) en gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen (Vlaamse gemeenten) de percelen van de eilanden classificeren als onbebouwbaar natuurgebied.

SDAGE-verplichting:

Het SDAGE 2022-2027 verplicht dat geïdentificeerde wetlands « geclassificeerd worden als natuur- en bosgebied » binnen drie jaar na goedkeuring (bepaling A-9.3).

WAT NIETS KOST EN ONMIDDELIJK KAN

- Steun stemmen voor het voorstel van Beschermd Natuurgebied in de Eurometropool.
- Schrijven aan CEN en Natuurpunt om een advies te vragen.
- **Niets doen op de eilanden** — geen budget voor inrichtingen. Niet-handelen is hier de beste handeling.
- Communiceren over het engagement voor biodiversiteit en klimaat, met verwijzing naar de EU-Verordening Natuurherstel.

Belangrijke nuance: vrije evolutie ≠ verwaarlozing

Vrije evolutie betekent niet de afwezigheid van elke interventie. Het sluit recreatieve, constructieve of verhardingsingrepen uit, maar **voorziet expliciet**:

Beheer van invasieve exoten

Japaneze duizendknoop, Grote waternavel, Reuzenberenklauw — deze soorten bedreigen inheemse habitats en moeten actief worden bestreden.

Veiligheidsinterventies

Punctuele oeverstabilisatie bij bedreiging van aangrenzende infrastructuur, beheer van obstakels die overstromingen kunnen veroorzaken, gezondheidscontrole van bomen langs jaagpaden.

Minimaal hydraulisch beheer

Waterstanden kunnen aanpassingen vereisen om paaigebieden functioneel te houden (zoals reeds het geval bij Erquinghem-Lys, waar de Fédération de Pêche handmatig een regulatiewerk beheert).

JURIDISCH PRECEDENT

Zelfs de Franse Intégrale Biologische Reservaten (zoals het RBI van het bos van La Massane, Pyrénées-Orientales) voorzien uitzonderingen voor veiligheid en invasieve soorten. Het « nul verharding » van dit voorstel betreft recreatieve, constructieve of verhardingsingrepen — niet de beheersinterventies voor natuurbehoud.

Ondersteunend document bij het burgervoorstel « De Leie-eilanden Beschermen » — Raadpleging Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai, april 2026.